

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu (zakázka č. 2105)

Mapování a didaktická analýza e-learningových jazykových kurzů

(Projekt je zaměřen na francouzský a ruský jazyk na gymnáziu)

Odpovědný řešitel: prof. RNDr. Ivo Volf, CSc., Katedra fyziky PŘF UHK

Studentka doktorského studia: Mgr. Silvie Píchová, doktorandka PdF UHK

Školitel: prof. RNDr. Ivo Volf, CSc., Katedra fyziky PŘF UHK

Studentka magisterského studia: Martina Petráčková

Oponent: RNDr. Štěpán Hubálovský, PhD., Katedra informatiky PŘF UHK

Celková částka přidělené dotace: 24 000,- Kč

Popis postupu při řešení projektu:

Původně mělo být cílem výzkumu mapování a didaktická analýza různých e-learningových jazykových kurzů (francouzského a ruského jazyka), které jsou na internetu bez omezení k dispozici, analýza použitých nástrojů a stanovení úrovně obsahu s ohledem na Evropský referenční rámec.

Až do roku 1990 byl předmětem výuky prvního cizího jazyka nejrozšířenější jazyk ruský, následovaly další živé jazyky – německý, anglický, francouzský, španělský. Začátkem devadesátých let se podstatně změnilo pořadí – nastal velký ústup výuky ruštiny (zejména na základě politických vlivů), na její místo nastoupila angličtina, dále se vyučovala němčina a francouzština, pak nastal velký nárůst výuky španělštiny a výuka ruštiny byla zprvu jen popelkou jak na základních tak na středních školách. Ústupem ze školního prostředí narůstá důležitost dalších, mimoškolních forem učení se jazykům. Na středních školách začali vyučovat „rození mluvčí“, kteří přinášeli s sebou „nové a netradiční“ didaktické metody práce v hodinách, výuka jazyka se rozšířila o konverzaci i o hodiny věnované faktografii o životě a kultuře zemí, kde se příslušným jazykem hovoří. Změnila se i podstatně metodika jazyka – v českém (československém) školství bylo obvyklé učení se slovíček nazpaměť, zvládnutí gramatických pravidel a pochopení smyslu čteného nebo mluveného textu s překladem až naposledy.

Nové psychologické výzkumy (viz např. Vera F. Birkenbihlová: Učíme se snadno cizí jazyky; Hradec Králové, Svítání) doporučují zcela opačný postup – nejprve pochopit obsah čteného textu nebo mluveného slova, a ke gramatice přistoupit až naposledy – vycházet spíše ze skutečnosti, jak se malé dítě učí mateřskému jazyku. Proto při výuce cizího jazyka jsou velmi důležité texty psané nebo mluvené jednoduchým jazykem, s poměrně snadným obsahem (odborně nekomplikovaným), vycházejícím z reálných situací.

Obsah a hloubka výuky cizím živým jazykům jsou dány zásadami formulovanými tzv. Společným evropským rámcem jazykových dovedností, který stanovuje šest základních kategorií dovedností A1, A2, B1, B2, C1, C2.

Zajímali jsme se dále obsahem mezinárodních jazykových zkoušek, a to konkrétně <http://www.jazykovezkousky.cz/DELF+B2> pro francouzštinu a dále <http://www.jazykovezkousky.cz/index.php?j2p%5Bjazyk%5D=7&j2p%5BSubmit%5D=Najdi+zkou%9Aky&j2p%5Bhledej%5D=1&j2m=zkousky> pro jazyk ruský.

Dále jsme studovali podmínky pro maturitní zkoušky z francouzštiny a ruštiny, které rámuje svými požadavky výuku cizího jazyka na střední škole, viz např. http://www.novamaturita.cz/index.php?id_document=1404033125. Obdobně je možno se seznámit se vzorovými testy tzv. Jednotné státní maturity ve školách Ruské federace, v Polské republice, popř. na Slovensku.

Zjistili jsme také, že došlo za posledních dvacet let k podstatným změnám ve výuce jazyků (oproti starším učebnicím), a to směrem k porozumění a zvýšení praktických dovedností. Řada jazykových škol a dalších institucí nabízí přípravné kurzy, avšak možnosti, jak využít internetu nejsou příliš známé.

Kurzy zdarma lze najít <http://vyuka.lide.cz/kurz-francouzstiny-zdarma.aspx>, <http://vyuka.lide.cz/products/rustina-kljuci.aspx>, popř. najdeme alespoň demoverze.

Dále byly mapovány a studovány jazykové kurzy z jazyka francouzského (asi 12 kurzů) a ruského (asi 8 kurzů). K podrobnější analýze kurzů francouzštiny nedošlo z důvodu, že jedna z řešitelek ze zdravotních důvodů (těhotenství) přerušila doktorské studium, takže nedošlo k vývoji hodnotící škály, a proto i v případě ruského jazyka jsme zůstali především u sběru informací. Materiály pro publikaci jsou zatím jen ve stadiu konceptů.

To se odrazilo i v čerpání finančních prostředků, neboť se neuskutečnila účast na konferenci a publikace v zahraničí.

Ze studovaných materiálů bude během následujících měsíců připravena studie k publikování v časopise Media4u.